

HR-1993-128-A - Rt-1993-1018

INSTANS:	Høyesterett - Dom.
DATO:	1993-09-24
DOKNR/PUBLISERT:	HR-1993-128-A - Rt-1993-1018
STIKKORD:	Forsikringsrett. Regress. Erstatningsrett.
SAMMENDRAG:	Under kjøring med stjålet bil ble det påført skade på et hus. Denne skade ble dekket ved tingsforsikring av huset, og vedkommende forsikringsselskap søkte regress hos trafikksikreren. Slik regressrett forelå utvilsomt etter forsikringsavtaleloven av 1930, § 25, før endring av skadeerstatningsloven § 4-2, nr. 1, § 4-3 og § 4-4 nr. 2. Det ble forgiveves gjort gjeldende at regressretten var bortfalt ved lovendringen.
SAKSGANG:	Høyesterett HR-1993-128-A, nr 284/1991.
PARTER:	UNI Storebrand Skadeforsikring AS (Advokat Børre Lid - til prøve) mot Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidig (Advokat Per Danielsen).
FORFATTER:	Hellesylt, Halvorsen, Lund, Schei og Christiansen.

Dommer Hellesylt: Saken gjelder spørsmål om en tingsforsikrer kan kreve regress fra trafikksikreren.

Under kjøring skadet en stjålet bil i oktober 1989 et hus. Eierne hadde villaforsikring med bygningskasko i Storebrand Øst, nå UNI Storebrand Skadeforsikring AS. Selskapet gjorde opp skaden med fratrett av egenandel. Denne ble senere dekket av Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidig (RFG), som hadde trafikksikringen for bilen. Storebrand Øst krevde regress av RFG, som imidlertid mente at regress var avskåret ved bestemmelsene i skadeserstatningsloven kapittel 4, som trådte i kraft i 1985.

Storebrand Øst reiste sak ved Oslo byrett, som 19 april 1991 avsa dom med denne domsslutning:

"Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidig frifinnes. Saksomkostninger tilkjennes ikke."

Saksforholdet og partenes anførsler for byretten framgår av dommen.

Storebrand Øst anket dommen. Høyesteretts kjæremålsutvalg samtykket etter søknad i anke direkte til Høyesterett og uten hensyn til ankegjensstandens verdi. Saken gjelder et prinsipielt lovtolkningsspørsmål, og faktum er ikke omtvistet mellom partene. Det er således enighet

Side 1019

om at skaden ikke ble voldt med forsett eller grov uaktsomhet fra bilførerens side, og også om skadens størrelse.

Den ankende part, UNI Storebrand Skadeforsikring AS' anførsler for Høyesterett kan summarisk gjengis slik: Det har vært sikker praksis etter den gamle forsikringsavtaleloven § 25 og følger også av alminnelige rettsgrunnsetninger, at en tingsforsikrer kan søke regress hos trafikksikreren. Denne regressadgang er fortsatt i behold. Den er ikke berørt ved bestemmelsene i skadeserstatningsloven kapittel 4. Foruten i lovteksten har standpunktet støtte i lovforarbeidene, i reelle hensyn, i forsikringspraksis og også i andre rettskildefaktorer.

En subsidiær anførsel som den ankende part har gjort gjeldende, finner jeg ut fra mitt syn på saken ikke grunn til å gjengi.

UNI Storebrand Skadeforsikring AS har nedlagt denne påstand:

1. Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidig betaler til UNI Storebrand Skadeforsikring AS kr 29.697,- med tillegg av 18 % rente fra 1. mars 1990.
2. Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidig betaler sakens omkostninger for byrett og

Høyesterett."

Ankemotparten, Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidigs anførsler kan helt kort gjengis slik: Selv om det ikke er sagt direkte i lovteksten er regressadgangen mot trafikksikreren opphevet, med noen unntak som følger av bestemmelsene i kapittel 4. Dette framgår nesten direkte av uttalelser i forarbeidene. Indirekte kan det samme slutes av bestemmelsene i § 4-4 nr 2, som beholder regressen etter bestemmelser i bilansvarsloven. Også reelle hensyn og forskjellige andre rettskildefaktorer er anført til støtte for standpunktet.

Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidig har nedlagt denne påstand:

"1. Oslo byretts frifinnelse stadfestes.

2. UNI Storebrand Skadeforsikring AS betaler ankemotpartens saksomkostninger for byretten og for Høyesterett."

Jeg er kommet til et annet resultat en byretten.

Innledningsvis finner jeg grunn til å peke på at det er tale om et regresskrav mot trafikksikreren, ikke mot den personlige skadevolder. Spørsmålet er om bestemmelsene i skadeserstatningsloven kapittel 4, som trådte i kraft i 1985, har medført at en tingsforsikrer ikke lenger kan kreve regress fra trafikksikrer. Denne regressrett var utvilsom etter den tidligere forsikringsavtalelov § 25.

De bestemmelser i kapittel 4 som har interesse for vår sak er § 4-2 nr 1, § 4-3 og § 4-4 nr 2. Jeg finner det hensiktsmessig å gjengi dem. De lyder slik:

"§ 4-2. (skadevolderens stilling når skaden er dekket ved forsikring)

1. I det omfanget det er på det rene at en skade kan kreves dekket av forsikring for tingskade eller annen formuesskade, kan den skadelidte bare gjøre gjeldende sitt erstatningskrav mot den ansvarlige skadevolder dersom skaden er voldt:

a) ved forsett eller grov uaktsomhet av den ansvarlige selv eller

Side 1020

b) i han yrke, ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet."

"§ 4-3. (forsikringsselskapets regress for utbetalt erstatning)

I den utstrekning selskapet ved forsikring for tingskade eller annen formuesskade har betalt erstatning til skadelidte, kan det kreve regress hos den ansvarlige skadevolder så langt skadelidte kunne ha krevd erstatning hos skadevolderen etter § 4-2."

"§ 4-4. (særregler om utvidet adgang til å gå på skadevolderen og om utvidet regress)

2. Ved trafikksikring kan forsikringsselskapet kreve regress etter bilansvarslova § 8, § 12 og § 13 uten hensyn til reglene i § 4-3."

Samtidig som disse bestemmelser ble gitt, ble forsikringsavtaleloven § 25 endret til en ren henvisningsbestemmelse med følgende ordlyd:

"§ 25. (Selskapets regress mot skadevolderen)

Om selskapets regress mot den erstatningsansvarlige gjelder reglene i skadeserstatningsloven 13 juni 1969 nr 26 § 3-7, § 4-3, § 4-4 og § 5-4."

De nye bestemmelser medfører etter ordlyden begrensninger i forsikringsselskapenes regressrett mot skadevolderen for utbetalte erstatninger, jf § 4-3. Denne begrensning framtrer som en refleks av begrensningene i skadevolderens personlige ansvar etter § 4-2. Trafikksikreren ansvar etter bilansvarsloven § 4 for skader en motorvogn gjør er ikke berørt ved lovendringen, og i lovteksten uttales ikke noe om en tingsforsikrers adgang til regress mot trafikksikreren for utbetalte erstatninger.

Uttrykkene "den ansvarlige skadevolder" og "den ansvarlige selv" kan ikke uten vold mot naturlig språkbruk oppfattes til å omfatte et trafikksikringsselskap som i denne egenskap er forpliktet til å erstatte skade som en motorvogn gjør. Noe annet er da heller ikke hevdet av

ankemotparten under prosedyren for Høyesterett.

Ankemotparten har imidlertid anført at lovreformen har hatt et videre siktemål når det gjelder å begrense regressansvaret enn det som direkte framgår av lovteksten. Det anføres at det nær rett ut er sagt i forarbeidene at regress ikke kan gjøres gjeldende mot trafikksikreren, bortsett fra etter de bestemmelser i bilansvarsloven som er nevnt i § 4-4 nr 2. At dette har vært siktemålet, framgår også indirekte av lovteksten i § 4-4 nr 2.

Til dette skal jeg bemerke at jeg ikke kan se at forarbeidene, som er uklare, gir bestemte holdepunkter i den retning som her er hevdet. Det finnes ingen uttalelse som direkte omtaler trafikksikrerenes regressansvar overfor tingsforsikreren. Heller ikke finner jeg at det kan trekkes noen bestemt slutning for vårt spørsmål fra bestemmelsen i § 4-4 nr 2, verken isolert eller sett i sammenheng med forarbeidene. Hadde det vært meningen å oppheve den grunnleggende regel om regress mot trafikksikreren uten at dette framgår av lovteksten, måtte det iallfall kreves at dette kom til uttrykk i lovforarbeidene på en utvetydig måte.

Jeg tilføyer at når skaden er dekket både ved tingsforsikring og av trafikksikring, kan skadelidte utvilsomt velge hvilken av disse han vil

Side 1021

kreve erstatning av. Når regressen mot trafikksikringen fortsatt består, innebærer det at skadelidtes valg ikke får betydning for hvor tapet endelig skal plasseres. Trafikkskadene vil således fortsatt bæres av det trafikkollektiv som etter bilansvarslova skal erstatte skader som motorvogner gjør, også når skaden dekkes av en tingsforsikring. Jeg nevner at dette også er stillingen etter dansk og svensk rett.

Ut fra mitt syn på saken blir det ikke nødvendig å gå nærmere inn på de forskjellige rettskildefaktorer som ellers har vært trukket fram.

Anken har ført fram. Saken gjelder imidlertid et prinsipielt rettsspørsmål hvor oppfatningene har vært delte, og jeg finner at saksomkostninger ikke bør tilkjennes verken for byretten eller for Høyesterett.

Jeg stemmer for denne dom:

1. Rutebileiernes Forsikringsselskap Gjensidig betaler til UNI Storebrand Skadeforsikring AS kr 29.697 - tjueitusensekshundreogtittisju - kroner med tillegg av 18 - atten - prosent rente p a fra 1 mars 1990.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.